FESAT

(bozgunculuk, dengesizlik)

Fesat (özgün şekliyle fesad) kökünden sözcükler isim ve fiil halinde 40'tan fazla yerde geçer.

Kur'an dilinin ölümsüz ustası Râgıb **el**-Isfahânî (ölm. 502/1108). Müfredât'ında fesadı "bir şeyi itidal dairesinden **az** veya **çok** çıkarmak" olarak tanıtıyor ve karşıtının salâh olduğunu söylüyor ki, kavramın Kur'ansal niteliğini tam tespittir.

Fesadın esasını, varlık ve oluştaki dengeyi bozmak, bozgun ve yozlaşma vücuda getirmek oluşturur. Bu da, yine Râgıb'ın söylediği gibi, bazen insanın iç dünyasında, bazen bedenimizde, bazen de dışımızdaki dünyada meydana gelir.

Fesadın her türü, insanın eseridir. (2/30; 40/26) Bu yüzdendir ki tanrısal irade, yeryüzünü fesada veren kötü insanları, onlara musallat edilen başka insanlarla durdurmayı kanunlarından biri halinde işletmektedir. (2/251)

Fesadın temelinde insanın doğal ve kozmik değerleri, kendi kişisel dürtüleri ve doymazlığı uğruna altüst etmesi yatar. (23/71) Bunun içindir ki en büyük fesat, şirktir. Çünkü şirk, yaratıcı-küllî şuura özgü kudret ve değerleri parça varlıklara yükleyerek oluşun omurgasını zedelemektir.

Bakara 30'a göre, bütün yüceliklerine ve Allah'ın kendisine güvenine rağmen insanın özelliklerinden biri de fesat üretmesidir. İnsanın ürettiği fesattan en büyük payı şirk, ikinci olarak münafıklık (ikiyüzlülük), üçüncü olarak da Yahudi toplumu almaktadır. (2/11; 8/85; 17/4)

En yıkıcı fesat, insanın saltanat ve sahip olma uğruna sergilediği

fesattır. (27/34) Böyle olduğu içindir ki, insanlık tarihi boyunca medeniyet ve saltanatların çöküşüne hep fesatlar sebep olmuştur. (28/4, 83; 29/14; 40/26; 89/12)

Peygamberlerin önemli yakarışları içinde, fesat üretenlere yenik düşmeme dileği de vardır. (29/30) Çünkü fesat, yurtları karmaşa ve mutsuzlukla doldurmakta, kitleleri lanet ve azabın kucağına itmektedir. (13/25; 16/88) Kur'an şu noktanın altını da çizmektedir: Fesat daima öldürmek ve kan dökmekle birlikte sahneye çıkar. Ve bir kişinin kanının dökülmesi veya bir kişinin fesada âlet edilmesi 'bütün insanlığın öldürülmesi ile eşanlamdadır.' (2/30; 5/32)

TABİATIN DENGELERİ AÇISINDAN FESAT

Kur'an, bir yerde, fesadı, dolaylı bir ifadeyle 'ekinleri ve nesilleri **helak** etmek' olarak tanımlamıştır ki, ekolojik yozlaştırmanın bir tanıtımı gibi görebiliriz. Şöyle deniyor:

"İnsanlardan öylesi vardır ki, onun dünya hayatına ilişkin sözü senin hoşuna gider ve o, kalbind ekine Allah'ı tanık tutar. Oysaki o, düşmanların en yamanıdır. Yanından ayrıldığında/iş başına geçtiğinde yeryüzünde fesat çıkarmak, ekini ve nesli yok etmek için işe koyulur. Oysaki Allah, fesadı sevmez." (Bakara, 205)

Kur'an, fesat üreten birey ve kitlelerin insanların karşısına barış üreticileri olarak çıkabileceklerini de söylemektedir. (2/11) ABD'nin, bir yandan 'dünyanın düzenini koruma görevi' (!) üstlendiğini iddia ederken öte yandan silah ticareti uğruna dünyayı harplerin kucağına itmesi ve Kyoto Protokolü'nü, 'gelirlerim azalır' gerekçesiyle imzalamaması bu ikiyüzlülüğün en yaman örneğidir.

Barışçılık iddiasıyla gerçek barışseverliği ayırmada kullanılacak ölçüleri Kur'an şöyle tespit etmektedir: Allah'ın birliğine iman, ahirete iman, salih amel yani insanlığın hayrına ve mutluluğuna katkıda bulunacak hizmetler üretmek, (burada, Amel mad.)